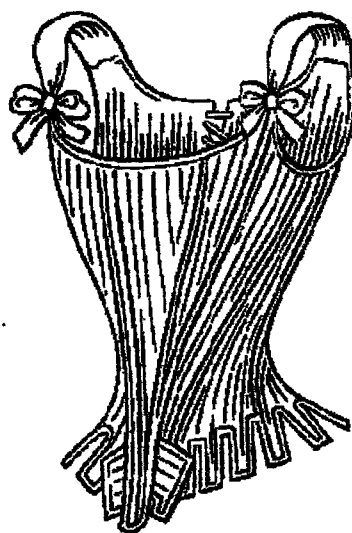

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
FAKULTA TEXTILNÍ – KKV PROSTĚJOV
2. ROČNÍK BS/TŘOV

PŘEDMĚT: DĚJINY ODĚVNÍ KULTURY

HISTORICKÝ VÝVOJ SPODNÍHO PRÁDLA

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI UNIVERZITNÍ KNHOVNA	
Pfir. č.	2130750
Signat.	B15063
Kč	

UNIVERZITNÍ KNHOVNA
TECHNICKÉ UNIVERZITY V LIBERCI

3146181009

VYPRACOVALA: PAVLÍNA PIVODOVÁ

Historický vývoj spodního prádla

Historie prádla je poměrně krátká, i když už Římanky si stahovaly své hrudníky pásy látky (*Straphion*), aby zmenšily jejich objem nebo je zpevňovaly šerpou, která měla zvýraznit jejich siluetu.

Košilovité úbory starověkých národů se sice nosily přímo na těle ale plnily zároveň funkci svrchního oděvu. Prádlo v našem slova smyslu neznal ani středověk, i když tendence nosit pod šaty jemnější spodní oděv se už objevovaly, zvláště u vyšších vrstev. V 16. a 17. stol. byla košile luxusem, který si mohli dovolit jen bohatí. Později se nosily oblékaly speciální vyztužené košilky, které měly za úkol ňadra zvednout a opticky zvětšit jejich objem, ze kterých se ve Španělsku a Francii vyvinuly korzety, které formují tělo do požadovaných tvarů.

V období Francouzské revoluce oblékaly ženy ve spod přiléhavý trikot a zbavily se tak množství košilek a spodniček a vznikl nový jednoduchý styl, kterému říkáme empír. Pod jednoduché šaty z lehkých materiálů se nosilo jen jednoduché nebo vůbec žádné spodní prádlo. Po revoluci se móda korzetů vrací zpět.

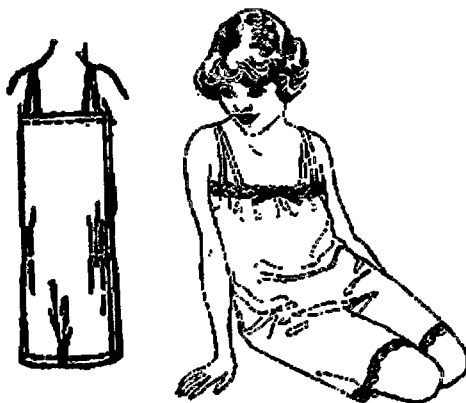
Teprve v první polovině devatenáctého století začíná éra pracích košil, které se dali vyvážet. Ty byly velmi jednoduché a podobné pro muže i ženy. Příslušníci vyšších vrstev oblékali prádlo jemnější a stříhově vynalézavější. Teprve koncem minulého století začali ženy nosit odlišné prádlo, po roce 1925 nabývá dámské prádlo dnešní podoby. Pánské prádlo se v tomto století také významně mění. Američanky nosily již brzy po první světové válce velmi krátké přiléhavé spodky podobné plavkám a pod košili tričko bez rukávů.

Ve dvacátých letech minulého století se ideálem stala štíhlá, až chlapecká postava. Přestala se zvýrazňovat ňadra a uvolnil se pas.

Plné boky a ňadra a útlý pas se dostávají do módy opět až v padesátých letech. Podprsenky a kalhotky se začínají objevovat v nových tvarech a výraznějších barvách i vzorech.

V sedmdesátých letech se objevují punčochové kalhoty a ženy odkládají podvazkové pásy, které se nosily od počátku dvacátého století. Podprsenka se v šatníku mladých dívek v podstatě nevyskytuje.

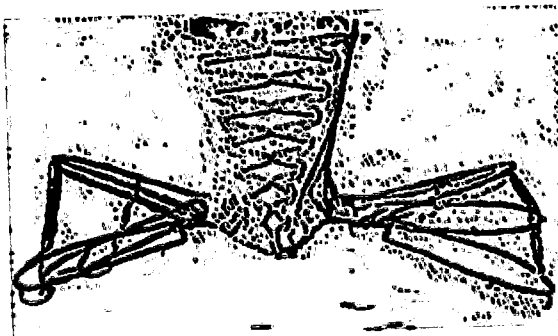
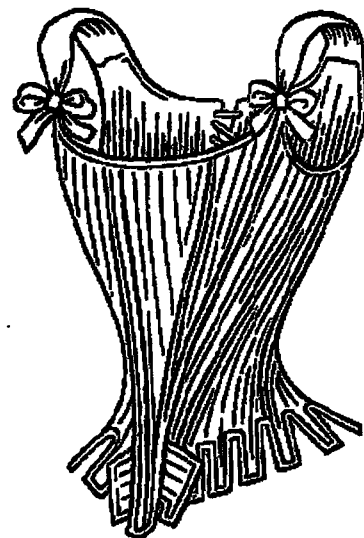

Spodní prádlo se stává viditelnou součástí oblečení, když do módy přicházejí průsvitné a svůdně rozepnuté halenky.

Části spodního prádla

Korzet (z franc. corps – tělo)

Náznaky budoucího korzetu, šněrovačky stahující a formující tělo se objevují už u antických národů pod *chitóny* a tunikami se nosily kožené pásy které tvarovali ňadra a pas. Samotná část oděvu, podobná korzetu, se objevuje ve 14.stol. Zdůrazňovala pas a prsa. Forma korzetu se postupně měnila se změnami ideálu ženského těla a stvarem šatu. Někdy zdůrazňoval nebo zvyšoval poprsí, jindy je naopak zmenšoval a zplošťoval. Mnohokrát akcentoval boky, jednou zužoval pas, jindy jej nechával volný nebo jej téměř úplně rušil. První velké období korzetů v dějinách módy nastává s rozšířením španělské módy od poloviny 16. do poloviny 17.stol. španělská móda poprsí úplně potlačovala, korzet vyztužený hůlkami ze dřeva, kovu nebo kosti se vyvinul v pancíř, který úplně deformoval ženskou postavu. Už malým děvčátkům se na noc dávaly na prsa olověné desky aby se jim co nejméně vyvíjelo poprsí. Korzetu užívaly i muži ke stažení pasu.

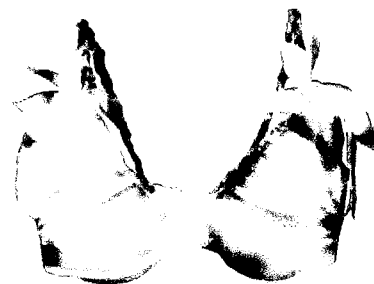
Od poloviny 17.stol se znovu vrací zdůrazněné poprsí a velké dekolty. Později měly trychtýřovitou formu, po stranách byly vyztuženy ocelovými pružinami. Důležitou úlohu korzet v době rokoka, tvořil základ dámského společenského oblečení.

V Anglii se šněroval na zádech a nenosil se tak pevně utažený. Francouzská revoluce odhodila spolu s jinými součástmi oděvu i korzet. Později se korzet do ženské módy vrací a začíná se vyrábět průmyslově. Po první světové válce korzety konečně mizí z dámské módy, nahrazují je pružné a lehké podvazkové pásy doplněné podprsenkou. Pouze čas od času se vracení náznaky korzetu i v moderním oblečení.

Podprsenku

Vymyslela ji v roce 1914 Američanka Mary Phelps Jacob, když se chystala na ples. Korzet jí vadil při tanci a tak se svou služebnou vyrobila první podprsenku ze dvou kapesníků a stuh. Kapesníčky přiložila na prsy a stužku zavázala pod lopatkami. Svůj nápad prodala za 15 tisíc dolarů jedné firmě, která začala podprsenky vyrábět sériově.

„Zdůrazňuje ženské linie a mate hlavý mužů stejně jako její předchůdkyně, ale je - když nic jiného - materiálově úspornější“. Podprsenka byla patentována před 90 lety.

Spodní kalhotky

Začala je jako jedna z prvních žen nosit v 16. století Kateřina Medicejská. Od roku 1730 se tento kus prádla natrvalo usadil v šatníku aristokratek. Ženy z ostatních společenských vrstev začaly kalhotky nosit až v druhé polovině 19. století.

Podvazky

Objevují se v 15. století, když se kalhoty začínají dělit na kalhoty a punčochy. Později sloužily u mužského oblečení jako ozdoba, teprve koncem 18. století se stávají účelovou součástí obleku. Dámy nosily v době rokoka, empiru a biedermeieru ozdobné pletené podvazky z přezkami nebo na zavazování. Devatenácté století přináší podvazky z gumovými vložkami a stuhami. Později byly podvazky připevněny ke korzetu a pak k podvazkovému pásu.

Spodnička

Co se ženského spodního prádla týče, v trendu byly především spodničky, jde o ženské sukně které se nosí pod svrchním oděvem. Španělská spodnička byla plátěná, vyztužená nejprve žíněmi a plstí, později obručemi. Počet spodniček naznačoval společenské postavení majitelky. Ve francii bylo obvyklé že každá ze spodniček mívala své jméno, například *skromná*, *šibalka*, *nedostižná* atd.

Spodnička je pokládá za symbol ženství a symbol ženské koketérie. Svrchní spodnička u krinolíny se šije z hedvábí a zdobí se krajkami.

Slovníček pojmů

Straphion (mammlare)

Je vlastně jakási primitivní předchůdce podprsenky, je to pruh který si Řekyně ovíjeli pod prsa.

Dessous

Francouzské označení pro vše, co patří k dámskému spodnímu prádlu.

Guêpière

Šněrovačkový pás na způsob korzetu který sloužil ke stažení pasu. Hlavně v tzv. „newlook“ v roce 1947.

Negližé

Lehký, pohodlný, domácí nebo ranní oblek.

Kotilión

Původně název spodničky.

Ovinovačky

Úzké pruhy látek, které se obtáčeli křížem od chodidel přes lýtko až ke kolenům.

Pyžamo

Přinesli ho do Evropy cestovatelé z tropů v 19.stol. Teprve od počátku 20.stol. přichází stále více do módy.

Župan

Dnešní název pro pohodlný domácí oděv, zejména mužsky. V 18. a 19.stol. byl znám pod různými jmény, např. negližé. Pánské župany si udržují klasický střih, šijí se z hedvábí nebo vlněného flanelu a sahají až k lýtkům. Ženské župany bývají dlouhé, takže kryjí dlouhou noční košili.

Použitá literatura:

Historie odívání, 1985

Internetové vyhledávače